

Утвърждавам
Ди

Заповед № 38
Приет на заседание
Протокол №

МЕХАНИЗЪМ

за противодействие на тормоза и насилието на деца в Детска градина
ДГ „Осми март“ за учебната 2026/2027 год.

Въведение

Въвеждането на общ механизъм за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Подобна политика е необходимо да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани механизми и отговорности за действие в ситуации на насилие. Тези елементи са подробно разгледани в настоящия документ.

Измеренията на тормоза в детската градина

Тормозът в детската градина обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери, което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, търпящи насилие, така и на извършващите и наблюдаващите го.

Какво е насилие?

В България понятието „насилие“ официално е дефинирано в параграф 1, т. 1–5 от допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето. Две от определенията имат пряка връзка с насилието от деца към деца (което е и обект на настоящия механизъм).

Физическото насилие е „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето“.

Психично насилие са „всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитието на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя (настойника / попечителя / полагащото грижи за детето лице) да осигури подходяща подкрепяща среда“.

Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на СЗО е „участието на дете в сексуални действия, които то не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие или за които не е подготвено от гледна точка развитието си и не може да даде съгласие, или които действия са в нарушение на законите или социалните табу на обществото“.

Тормозът спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира до органите по закрила.

Тормозът между връстници се разглежда от много автори като групов феномен. Случаите на насилие се извършват в групова среда, в присъствието на други връстници и в отсъствието на

възрастни. Определя се като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са продължителни във времето и насочени към едно и също дете от страна на друго дете или група.

Ключови в разбирането на тормоза са следните характеристики:

- а) злонамерена проява, имаща за цел да нарани и/или унижи дете;
- б) извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани физически и/или психически другата, да я унижи и изолира от социалния живот;
- в) повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на насилие.

Тормозът обхваща широк спектър от поведения: преки нападения (удряне, заплаха, принуда, дразнене, подигравка, наричане с обидни прякори, сексуални подмятания, откраждане или повреждане на чужда вещ) и непреки (разпространяване на слухове, насърчаване на останалите да отхвърлят или изолират някого от приятелска среда). **Проявите на тормоз най-общо може да бъдат разделени в следните групи:**

Физически тормоз – блъскане, щипане, удряне, разрушаване, спъване, затваряне в помещение, нанасяне болка и т.н.

Словесен тормоз – използването на думи за унижаване и оскърбяване дете на база раса, пол, религия, сексуалност, заболяване и т.н.

Психичен тормоз – подмятания, подигравки, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба, хвърляне на вещи, заплашителни погледи, следене и т.н.

Социален тормоз – избягване, игнориране, изключване от дейност, одумване, разпространение на зловредни слухове, натиск върху останалите да не влизат в отношение с детето, което е обект на тормоз.

Сексуален тормоз – всяка форма на нежелано словесно и/или физическо поведение със сексуален характер, водещо до накърняване достойнството на лицето, и по-специално създаване на смуцаваща, враждебна, принизяваща, унижителна и обидна обстановка. Включват се измислянето на сексуализирани прякори и имена, коментари за външността и подигравки със сексуално значение, неподходящи докосвания и опипвания, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до по-крайни форми на нападение и насилие.

Кибертормоз – тормоз във виртуалната среда. Тук спадат: обидни, заплашителни и/или подигравателни текстове, изпратени по телефон, по електронни средства за комуникация или в социалните мрежи; разпространяване на материали, уронващи достойнството на детето (снимане и свободно разпространяване на снимки или видеа без съгласие на детето, кражба на самоличност, разпространяване на зловредни слухове в социалните мрежи и т.н.)

Един от признаците, че дете вероятно е жертва на кибертормоз, е рязка смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или при получаване на обаждане (или съобщение) по телефон.

Конкретни примери, както и разграничаване различните форми на тормоз с оглед причиняването на различна по степен вреда, са представени в таблиците накрая.

Физическият тормоз е формата, която възрастните най-често забелязват, затова и мерките за справяне често се насочват най-вече към тази форма. Психичният и социалният тормоз са не толкова забележими като физическия, а и децата често нямат нагласа да споделят с възрастните преживяванията си. Даже битуват схващания, че обидни думи или прякори, изолирания и други подобни са очаквана и нормална част от процеса на развитието на детето. Тормозът – независимо от формата – е деструктивно и опасно поведение. Усилията за справяне с насилието от деца над деца в детската градина трябва да бъдат насочени към всички форми на явлението.

Разпознаване на физическото насилие:

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини; постоянни или чести червени петна, включително от пръсти; насинени очи; следи от ухапвания
- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително и еднорични отговори
- безпокойство и крайности в поведението (от пасивност до буйстване)
- негативна представа за себе си (обикновено жертвите смятат, че си заслужават насилието)
- прекалена отстъпчивост и оставяне без протест от страна на детето да бъде правено с него, каквото и да е
- влошаване на общото здраве (отпадналост, главоболие, прилошаване и др.).

Разпознаване на психичното насилие:

- затвореност и изолираност, нежелание за контакт с връстниците
- агресивно поведение или друго, привличащо вниманието поведение (изразено непослушание, самонараняване и т.н.)
- внезапни и бурни емоционални изблици, необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето
- бягане и криененеучастие в общите за групата дейности
- психосоматични симптоми.

Разпознаване на сексуалното насилие:

- симптоматиката може да бъде част от изброената до момента за горните форми;
- също така и различни прояви на сексуализирано поведение (имитация на сексуален акт, разголване, използване на нехарактерни за възрастта сексуално съотнесени думи и т.н.).

Политика за противодействие на тормоза в детската градина

Основен принцип при изграждането на политика за противодействие на тормоза в детската градина е прилагането на цялостен подход, на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаването на по-сигурна среда. За да се поставят ясни граници, да се формират ценности, да се създадат правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз в градината.

Причините за насилието са много и комплексни, а в детската градина много трудно би могло да се повлияе на всички тях. Много успешно може да се повлияят обаче онези фактори, свързани със средата в градината чрез:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, недопускащи насилие във взаимоотношенията;
- подобряване физическата среда в градината, която среда да не съдържа предпоставки за изява на агресивно поведение и в същото време да създава условия за формирането на групата като конструктивна във взаимодействията си общност;
- следване на последователни стъпки за разбиране последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение, като не се набляга на самите наказания.

Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, имащи за цел ограничаване и/или елиминиране предпоставките и рисковите за възникване на насилие фактори. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група, например създаване правила и отношения в групата, морално възстановяване на щети, тематични дискусии и др. Дискусиите са възможност в групата да се поставят на обсъждане въпроси, вълнуващи или смущаващи децата, като по този начин се създава пространство за отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации и съответно тяхното осмисляне.

Интервенцията включва действия и мерки, целящи спирането и разрешаването на възникнал вече тормоз, като се отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, включено пряко или косвено в ситуацията и се прилага принципът на най-добрия интерес на детето.

Разработване и въвеждане на система за предотвратяване и противодействие на тормоза в детската градина

Дейности на равнище детска градина

Превенцията на равнище детска градина включва оценка на проблема, създаване на координационен съвет, изготвяне на план за противодействие тормоз и създаване на единни правила.

1. Оценка на проблема

Оценката и анализът на проблема са първата стъпка към неговото решаване. Следва да се извършват в началото и края на учебната година. Организиран се от ръководството. За целта може да се използват инструменти като въпросници, дискусии с цялата общност, фокус-групи с деца, учители и родители, и т.н.

Резултатите от оценката се обсъждат на педагогически съвет с участието и на непедагогическия персонал, а в подходящ формат – и с родителите и децата.

В края на учебната година може да се проведе конференция с участието на цялата общност или серия от фокус-групи с деца от различни възрасти, родители, учители и др.

2. Създаване на координационен съвет

В детската градина се създава координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи задължително от помощник-директор и включва психолог или педагогически съветник, учители и родители.

3. Изготвяне на план (за съответната учебна година) за противодействие на тормоза

На база извършената оценка в началото на учебната година координационният съвет изготвя план за противодействие на тормоза. Този план съдържа описание на всички дейности по превенция и интервенция на равнище група и на равнище детска градина. Той е със срок една учебна година и се ревизира и актуализира в началото на всяка следваща.

4. Създаване на единни правила

Това е неизменна част от превантивните дейности, предприемани на ниво детска градина. Този процес се свързва със следните дейности:

- формиране на предложения от всяка група за правила на поведение и общонеобходими ценности;
- обобщаване на всички предложения;
- договаряне на единен механизъм, включително разписани ясни отговорности за реагиране при прояви на тормоз и насилие;
- разработване на предложения за промени в Правилника за дейността на детската градина и обсъждането им с общността;
- ясно разпределение на конкретни отговорности на всички възрастни в детската градина;
- използване на подхода за работа с връстници, които трябва да станат естествени помощници при реализирането на всички видове интервенции както по отношение на децата, които са обект на тормоз, така и по отношение на децата, които го упражняват;
- повишаване квалификацията на учителите за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в детската градина за справяне с критични ситуации и други;
- разработване на мерки за привличане на родителите;
- разработване на процедури и механизми за осигуряване непрекъснато съгласуване интересите и потребностите на отделните групи в детската градина;

- непрекъснато актуализиране информацията за наличните ресурси в общността (съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на тормоза и насилието);
- осигуряване на реални партньорства с външни на детската градина служби, насочване семействата към здравни и социални услуги.

5. Планиране/Актуализиране на дейности по превенция

Дейности по превенция на равнище детска градина:

- създаване/актуализиране на етичен кодекс
- създаване на единни групови правила, които да станат част от Правилника за дейността на детската градина
- осигуряване на участие на децата в подготовката, организирането и реализирането на дейностите по превенция
- планиране на конкретни дейности по превенция на ниво група - отбелязване на празници, участие в инициативи, работилници, организиране на ателиета и др.
- планиране на конкретни дейности за реализиране на партньорство с родители - провеждане на тематични срещи, организиране на работилници за родители и др.
- внасяне на промени в Правилника за дейността на детската градина при необходимост
- запознаване на детската общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза
- подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз в ДГ
- повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в институциите на предучилищното образование за превенция и справяне с насилието и тормоза
- информиране и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина

Дейностите за превенция на ниво група включват:

- Децата и учителят създават правила за поведение на групата;
- обучителни дейности и работа с групата, в които водеща роля има учителя.

При работата на равнище група следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, интерактивни игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, вкл. теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното и интеркултурното образование. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

Примерни теми:

Правата на децата и отговорностите, които те създават по отношение на околните.

Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?

Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим?

Използване на подход, ориентиран към децата. Осигуряване на условия за участие на децата, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция.

Дейности по интервенция

Дейности по интервенция на ниво детска градина задължително се включват в Годишния план за дейността на институцията и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година.

Включват:

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- Създаване/актуализиране на процедури за действие при инциденти, работа по случай, включително насочване към услуги
- Въвеждане на Дневник за случаи на насилие и тормоз за съответната учебна година.

Всяка описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата, група, участници, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя. **На базата на вписаните ситуации координационният съвет извършва анализ и оценка на риска от продължаване на насилието и тормоза:**

- Изготвяне на годишен доклад от Координационния съвет и препоръки за създаване на по-сигурна образователна среда до директора на ДГ
- Координационният съвет е отговорен за анализа и разпознаването на деца, които участват и се въвличат в ситуации на насилие и тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието. От анализа координационният съвет дава становище за индивидуална работа по случай с дете, което се намира в ситуация на риск по смисъла на Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование, предлага мерки и конкретни интервенции, които могат да бъдат индивидуална, групова работа и др.
- Координационният съвет дава становище и насочва детето към допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете в риск. Дневникът се съхранява при член на координационния съвет, определен от директора на детската градина
- Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби;
- Индивидуалната работа по случай с дете се осъществява интегрирано от мултидисциплинарен екип.

При становище от координационния съвет в детската градина за инициране на работа по случай или ако не се свика Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие, и за взаимодействие при кризисна интервенция, психолог следва да иницира работа по случай с детето в детската градина. Всеки служител в детската градина е длъжен при установяване на случай на насилие и тормоз незабавно да уведоми директора на институцията.

Дейности по интервенция на ниво група - отнасят се до всички ситуации на насилие и тормоз.

- Обсъждане между децата и учителя на групата с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения
- Съвместни действия между учители, координатор ДГ и включване на външни специалисти. - Използване на посредник при разрешаване на конфликта
- Провеждане на родителска среща

Работа с родители - важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Партньорството с родителите е необходимо както в случаи на превенция, така и в случаи на интервенция. Във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията.

Насоки към учителите за разговор с родителите

Разговорите започват със силните страни на децата и след това се представя ситуацията. Останалите родители от групата също се информират за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта.

Разговорът се провежда на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се оставя отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки. От разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености - кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Учителите дават конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и се обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка, учителят може да насочи родителите за консултация с психолог, или с други специалисти при необходимост.

Насоки за работа с родители, когато не съдействат

В случай, че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин саботират действията на детската градина, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

Ресурсна обезпеченост

Ръководството на ДГ „Осми март“ осигурява ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза. Обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в детската градина, а при липса на такива се обръща към външни за институцията специалисти, които са обучени за интервенция в ситуации на тормоз и насилие.

Информация, материали по темата за насилието и тормоза в детската градина, информация за наличните ресурси в общността и други.

Приложения:

1. Приложение 1: Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия
2. Приложение 2: Насоки за интервенция
3. Приложение 3: Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск?
4. Приложение 4: Алгоритъм за прилагане на механизма за противодействие на тормоза и насилието в ДГ „Осми март“
5. Приложение 5: Правила за превенция на тормоза и насилието на ДГ „Осми март“ за учебната 2025/2026 год.

Приложение 1

Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия

Нива на насилие и тормоз първо ниво - нарушаване на правилата:

- Форми на физическо насилие са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост.
- Форми на психическо насилие са например: омаловажаване, клюкарстване, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, подигравки, унижение, заплахи, нецензурни/неприлични коментари, измисляне на прякори, изключване от групови или съвместни дейности, фаворизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове.
- Форми на сексуално насилие са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст, съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия.
- Форми на кибернасилие са например: обидни колажи, снимки, видеа, коментари, обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи и др.), използване на дискриминативни и обидни етикети, използване. На първо ниво действията се предприемат от класен ръководител или учител заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа - индивидуално, за група деца група. При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.

Ако педагогическата работа не дава резултат и насилственото поведение се повтаря, последствията са по-сериозни, то тогава следва се да предприемат действия, предписани за ситуации от второ или трето ниво.

Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкува като тормоз.

- Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници
- Учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие.
- Уведомяване на родител от учителя на групата.
- Консултации - предприемане на индивидуални разговори с участниците от учителя.
- Мерки и действия от страна на учител - намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите.
- Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.

Второ ниво - повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или насилие с по-сериозни последици -тормоз:

- Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса.
- Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация, подигравки, отправени пред цялата група, публично унижение, обиди; интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, не приемане, манипулиране и използване.
- Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози.

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, заснемане и разпространение без разрешение, унижителни за детето снимки/видео.

На второ ниво действията се предприемат от учител, координатор, участие на родител, като се уведомява директора. По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция. Координационният съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случай. Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на Ситуацията на тормоз се описва в Дневника със ситуации от свидетеля на случилото се или учителя.

Възстановяване на щети при наличие на такива.

- Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.
- Учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Всеки служител, който е станал свидетел на насилието, може да подаде сигнал към Отдел „Закрила на детето“.
- Учителят съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на институцията до ОЗД и/или полицията и се иницира работа по случай.
- Уведомяване на родител.
- Мерки и действия - работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на работа по случая.
- Консултации.
- Мониторинг на предприетите мерки и действия.

Трето ниво - системна злоупотреба, както и ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето за който и да е от участниците в ситуацията:

- Форми на физически тормоз са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, ограничаване на движението, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие.
- Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, клетви, които накърняват сериозно достойнството, публично унижение, ограничаване на движението, склоняване за употреба на психоактивни вещества, включване в антисоциални групи и организации.

На трето ниво се уведомява незабавно ОЗД и/или органите на полицията. Действията на ниво институцията се предприемат от директора заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция и др.).

Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника със случаи, като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници; правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се иницират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето.

- Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.
- Учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или органите на полицията.
- Уведомяване на родител
- Консултации - предприемане на индивидуални разговори с участниците.
- Мерки и действия - работа на КС; анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на индивидуална работа по случа с дете в риск от тормоз.

Мониторинг на предприетите мерки:

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение.
- Форми на кибертормоз са например: повторно действие на непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, профили и лични данни, заснемане без разрешение, заснемане и разпространение на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки и видео на детска порнография. Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отделите за закрила на детето, центъра за социална работа и/или полицията.

При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата.

Приобщаващото образование, Закона за предучилищното и училищното образование, насочване към други служби и/или услуги от страна на директора.

Приложение 2

Насоки за интервенция

1. Прекратяване на ситуация на насилие и тормоз.
2. Подход за възстановяване на щетата.
3. Действия при тежък инцидент или при повторна ситуация на насилие или тормоз.
4. Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността.
5. Действия при насилие на дете срещу член на екипа на институцията.
6. Действията при насилие на възрастен срещу дете. Намесата и справянето с конкретни ситуации на тормоз и насилие е част от цялостната политика на институцията срещу насилието. Намесата на възрастните следва внимателно да се обмисли и планира. Тя трябва да бъде последователно прилагана от цялата общност на детската градина, за да бъде максимално ефективна. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата, както и поведението, което е неприемливо. Тези ситуации представляват първо ниво от приетата класификация (Приложение 1). Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически измерения.

Прекратяване на ситуация на насилие и тормоз:

Задължение на всеки служител в детската градина е да се намеси, за да прекрати ситуация на насилие/тормоз, на която е станал свидетел или за която е получил сигнал (от дете, родител или друг служител от детската градина):

- в случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно; когато има опасност за живота на детето, неговото здраве и физическия интегритет може да се използва разумна физическа сила под формата на избутване, издърпване, задържане на място;
- не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на детето, което е нанесло насилието/тормоза и на други деца, защото това може да урони неговото достойнство.
- фокусът на интервенцията трябва да бъде насочен към децата - свидетели на насилието, към средата, а не към активните участници и потърпевшите в ситуацията на насилие;
- когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка.

Подход за възстановяване на щетата

Подходът за възстановяване на щетата се основава на принципа, че „всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена“ и включва съответните действия в тази посока. Важно е преди да се прилага подходът да бъде предварително съгласуван с цялата общност, включително и с децата, и да бъде част от политиката на институцията. Възстановяване на щетата е принцип, който предполага, че хората правят грешки. Грешките следва да бъдат поправени, като същевременно не се налагат наказания. Този принцип подчертава поемането на отговорност за неприемливо поведение и за позитивно решаване на проблема. Възстановяването на щетите успешно може да се прилага за материални и за нематериални щети. Подходът за възстановяване на щетата изисква

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

време и по-задълбочен разговор с детето, което е извършило насилие, за да му се помогне да разбере какви са последствията от неговата постъпка. Поради тази причина е най-добре този подход да се приложи от учителя на групата или психолог. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самото дете, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялата детска градина се придържа, а не за да бъде наказано:

- като първа стъпка учителя изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшето дете;
- ключов момент във възстановяването на щетата е, че учителят да разговаря с детето, а детето само предлага как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово предложение трябва да се съгласи и детето, което е потърпевш от насилието. Този процес се медира от ангажирания в случая учител/педагогически специалисти.
- след изясняване на ситуацията и постигане на договореност, учителят за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка. Учителят може да потърси съдействие и от другите учители, които също да наблюдават поведението на децата и да реагират своевременно. • насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността.

Действия при инцидент, криза или при повторна ситуация на насилие или тормоз

При повторна ситуация на насилие или когато има случай на инцидент или криза се следват предписанията от механизма, описани в Приложение 1. Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия:

- при инциденти и кризи се препоръчва работа в групов формат (например работа с цялата група), като кризисна интервенция е от минимум 45 минути до 1 час и 30 мин. в определени рамки - затворено пространство, в което участниците не допускат нови лица, и др. Предлага се пространство, в което да се вентилират емоциите от преживяното и да се даде възможност за преработка.

Необходимо е при липса на съответни специалисти (психолог, педагогически съветник в детската градина) да се потърси съдействие от Националната мобилна група за психологическа подкрепа, състояща се от кризисни психолози към МОН, мобилната група или специалист от услуга в общността или мобилни кризисни психолози от Държавната агенция за закрила на детето. Честа спонтанна реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на тормоз, не се нуждае от наказание, особено което го унижава, а от разбиране и емпатия (съпреживяване), за да може то да развие това чувство към другите;

- работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране на умения за справяне с подобно поведение. Важно е учителят да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;
- погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшето дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстниците. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се разговаря с него какво точно ще му помогне да се почувства сигурно;
- необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно ако насилието се повтори;
- не е препоръчително да се прави среща между детето, върху което е упражнено насилието, и детето, което е извършило насилието, с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици. При създаване на необходими условия и след съответно обучение на специалистите в детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено може да се реализира медиация с цел възстановяване на емоционалната и моралната щета и взаимовръзките между децата;
- Детето се наблюдава в следващите поредни дни, за да се увери как се чувства, и при необходимост отново се води разговор с него;
- необходимо е да се работи с наблюдателите не само на нивото на превенцията, но и след ситуация на тормоз;
- не се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз, като всички, които са били там, следва да видят какво се прави съгласно правилата на институцията;
- валидират се правилата и етиката на поведението и се подкрепят тези, които са се намесили в защита ценностите на институцията. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- насърчават се отговори на насилието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая; при преценка детето може да бъде насочено към услуги в общността.

Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността.

Насочването на детето и неговите родители към консултация и психологическа работа следва да се осъществява от учителите в групата. Насочващият трябва да е запознат с услугите в общността и да даде пълна и конкретна информация на родителите за възможните услуги и програми - къде може да се консултират, колко струват консултациите, какво представляват консултациите, какъв е метода на работа и т.н. В детската градина има актуална информация за наличните услуги в общността, като центрове за превенция и консултативни кабинети към местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, центрове за обществена подкрепа, комплекси за социални услуги, общински съвети по наркотичните вещества, програми, предлагани от неправителствени организации и др. Важно е насочването да се направи конкретно и с грижа, за да могат родителите и детето да се възползват, а не да го приемат като мярка за наказание.

Действия при насилие на дете срещу член на екипа на институцията.

- Действието се прекратява незабавно от възрастен, който е в близост до мястото на извършеното насилие.
- Оказва се помощ в случай, че има пострадал/пострадали.
- Детето трябва да бъде отделено с оглед на възстановяване на сигурността.
- Отделянето на детето може да бъде временно до успокояването му, осъществява се психологическо консултиране/кризисна интервенция.
- Уведомяват се родителите на детето.
- С детето започват дейности за установяване на причините, изясняване на ситуацията, оценка на проблема. С него задължително разговаря психолог или педагогическия съветник. Последният дава становище след оценката на проблема и поведението за целите на вземането на решение за последиците от Педагогическия съвет. Детската градина организира провеждане на педагогически съвет за вземане на решение за последващи действия. Обсъждат се възможни действия и се прави план за работа с детето.

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

Действията при насилие на възрастен срещу дете.

При насилие на възрастен над дете незабавно се подава сигнал към ОЗД и/или полиция и се свиква Координационния механизъм за дете в риск. Детската градина, извършва последователни действия - описани в Приложение 3: Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск? С пострадалото дете разговаря психолог или педагогически съветник, който прави оценка и изготвя становище.

Приложение 3

Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск ?

1. Кога се подава сигнал за дете в риск?
2. Кой подава сигнал за дете в риск или в ситуация на насилие и тормоз?
3. Къде може да се подава сигнал за дете в риск или в ситуация на насилие и тормоз?

1.1. Кога се подава сигнал за дете в риск?

Съгласно Закона за закрила на детето (чл. 7, ал. 1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи. Съгласно ал. 2 „Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна“.

1.2. Кой подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

При идентифициране на случаи на насилие и тормоз на деца в детската градина, директорът следва да бъде незабавно уведомен. От страна на институцията сигналът се подава от директора. Всеки член на институцията, който е станал свидетел на ситуация на насилие и тормоз, е длъжен незабавно да уведоми ОЗД и /или полицията.

Съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (чл.10, ал.5) в случаите, отнасящи се до насилие над дете, се разглеждат и анонимни сигнали. В случай на подозрение за ситуация на тормоз, всеки служител в институцията може да проведе консултация, като се свърже с Националната телефонна линия за деца и разговаря с консултант на телефон 116 111, а в ситуации на кибернасилие и кибертормоз - да се свърже с Националния център за безопасен интернет на телефон 124 123 или чрез сайта www.safenet.bg.

1.3. Къде може да се подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

Към Държавната агенция за закрила на детето функционира Национална телефонна линия за деца 116 111, която работи 24 часа в денонощието. Линията е с национално покритие, достъпна от територията на цялата страна, напълно безплатна за обаждателите се, независимо дали звънят от стационарен или мобилен телефон. Националната телефонна линия за деца предоставя консултиране, информиране и помощ по всякакви въпроси и проблеми, свързани с деца. Към нея при необходимост могат да се обръщат за съдействие и професионалисти. В случаи, касаещи насилие и тормоз в интернет (кибернасилие и кибертормоз), сигнал може да се подава към

Националния център за безопасен интернет. Към центъра функционира консултативна линия, отворена в работните дни между 10 и 16 часа на телефон 124 123, имейл helpline@online.bg и чат в сайта www.safenet.bg. Консултациите на линията са анонимни и на нея могат да се свързват както деца, така и професионалисти и родители. Сигнал може да бъде подаден и към националния телефон за спешни повиквания: 112. Според Координационния механизъм, в случай че сигналът за насилие бъде приет от някой от визираните органи за закрила - получен от дирекция „Социално подпомагане“ (отдел за закрила на детето), Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи, съгласно чл. 7 от Закона за закрила на детето той е длъжен да уведоми за това останалите незабавно до 1 час от регистриране на сигнала, включително по телефон и факс. Сигналът се изпраща в дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето. Съгласно Координационния механизъм във всеки един отдел „Закрила на детето“ при дирекция „Социално подпомагане“ началникът на отдела е на разположение, като той определя отговорен социален работник. В отдел „Закрила на детето“ определеният отговорен социален работник извършва проверката на сигнала до 24 часа от неговото постъпване. При проучването на сигнала социалният работник може да потърси съдействие от страна на детската градина - информация за детето, за взаимоотношенията му с децата, впечатленията на учителите, т.е. информация, с която да бъде

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

направена оценка на случая.

При проучването на сигнала и предприемането на действия се изисква работа в екип от страна на различни специалисти, за да се направи точна оценка и да бъдат съгласувани действията на различните специалисти. В случай че бъде установен риск за детето, трябва да бъдат предприети мерки за закрила и да започне работа по случая.

Изготвя се общ план, в който се описват планираните мерки, като социалният работник е отговорен и следи за изпълнението на плана. Мултидисциплинарният екип на местно равнище следва да си постави единна стратегическа цел, за постигането на която следва да изготви съвместен план за действие с разписани конкретни задачи със срок за изпълнение. Всеки един от посочените по-горе участници в мултидисциплинарния екип набелязва и предлага на останалите от екипа конкретни задачи по случая, които да изпълни, съобразно собствените си правомощия и в съответствие с нормативната уредба. Конкретните задачи за изпълнение следва да бъдат зададени така, че да може всеки участник да действа съобразно оперативната си самостоятелност, като изпълнението на конкретните дейности и задачи бъде подкрепено със съдействието на останалите участници и в същото време това да спомогне за крайния резултат - дългосрочна цел, която трябва да гарантира в най-голяма степен интереса на засегнатото дете. Ролята на социалния работник е свързана с проучване на семейната среда и предприемане на мерки за закрила. В същото време той има правомощията и ангажимента да консултира родителите, да подпомогне тяхната ангажираност в работата с детето на равнище детска градина. Социалният работник може да консултира семейството, да насочи родителите и детето към подходящи социални услуги и консултации.

Приложение 4

Алгоритъм за прилагане на механизма за противодействие на тормоза и насилието в ДГ „Осми март“ - Троян

Основен принцип при изграждането на политика за противодействие на тормоза в детската градина е прилагането на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна среда за децата. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, да се формират ценности, да се създадат правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз в ДГ.

Цели на дейностите за противодействие на тормоза:

- успешно да се намалят факторите, които са свързани със средата в градина и допринасят за проявата на агресия, както и за утвърждаване на агресивни модели на поведение;
- да се повлияе и промени поведението на всяко дете, а не да се съсредоточат усилията само върху преките извършители и потърпевши;
- да се обърне внимание на всички проявления на това явление, а не само на неговите физически форми.

Алгоритъмът разписва конкретни задачи и съответните им срокове с оглед на реализирането на дейностите по превенция и интервенция съгласно Механизма за противодействие на тормоза и насилието в детската градина:

1. Запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в детската градина по ред определен от директора .
Срок: септември 2026 год.
2. Създаване/ актуализиране на политиката в детската градина в съответствие с препоръките, описани в Механизма.
Срок: септември 2026 год. и при необходимост
3. Създаване на Координационен съвет - състав (председател, членове) със заповед на директора.
Срок: септември 2026 год.
4. Извършване на „оценка на ситуацията“ в началото на учебната година и анализ на резултатите от Координационния съвет.
Срок: до втората седмица на м. октомври 2026 год.
5. Изготвяне/актуализиране на едногодишен план от Координационния съвет на базата на резултатите от „оценка на ситуацията“ и спецификата на детската градина. Планът съдържа ясни срокове, ангажменти и отговорности за дейности по превенция и интервенция на насилието и тормоза, като следва няколко задължителни стъпки.
Срок: до края на месец октомври 2026 год. и при необходимост
6. Утвърждаване от директора на детската градина на конкретен план за противодействие на тормоза, разработен от координационния съвет във връзка с установените и анализирани резултати от анкетирането (изследването).
 - В плана се включват дейности на ниво група, детска градина, общност.
 - Планът включва конкретни дейности, срокове и отговорници.
 - Планът се актуализира ежегодно.*Срок: до края на първата седмица на месец ноември 2026 год.*

Дейности за превенция

- Актуализиране на Етичен кодекс на ДГ.
- Актуализиране на правила в Правилника за дейността на детската градина на ниво група и ниво детска градина.
- Осигуряване на участие на деца в подготовката, организирането и реализирането на дейности по превенция.

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- Планиране на конкретни дейности по превенция на ниво група - отбелязване на празници, участие в инициативи, организиране на ателиета и други.
- Планиране на конкретни дейности по превенция за реализиране на партньорство с родители – провеждане на родителски срещи и др.

Дейности за интервенция

- Създаване на процедури за действие при инцидент, работа по случай, включително насочване към услуги.
- въвеждане на дневник за случаите на насилие и тормоз за учебната година. Всяка, описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата , група, участници, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя.
- изготвяне на годишен доклад от координационния съвет и препоръки за създаване на по-сигурна образователна среда до ръководството на институцията.

По преценка на координационния съвет при необходимост и съобразно конкретните нужди се планират дейности за повишаване на педагогическите компетентности, свързани с проблемите на тормоза в детската градина и неговото предотвратяване.

Приложение 5

ПРАВИЛА

за превенция на тормоза и насилието на детска градина „Осми март“ за учебната 2026/2027 год.

Общи положения

Чл. 1. Правилата определят цялостната организация на дейностите по превенция на риска, техния обхват и отговорностите на работещите в детската градина.

Чл. 2. Правилата регламентират осигуряването на сигурна и безопасна среда за всяко дете.

Чл. 3. (1) Правилата имат за цел да подпомогнат родителите и персоналът на Детска градина в процеса на разпознаване на белезите на насилие над деца и неговото предотвратяване.

(2) Процедурата от правилата указва реда за сигнализиране на органите по закрила на детето, при идентифицирани случаи или при съмнения за насилие над деца.

Чл. 4. Изходни постановки:

(1) Всички, работещи в детската градина, следва да са запознати с видовете насилие върху деца, начините за тяхното разпознаване и последствията върху физическото и психическото развитие на детето, след преживяно насилие.

(2) Всички, работещи в детската градина, задължително се запознават срещу подпис с реда за сигнализиране на органите по закрила на детето, в случаи на идентифицирано насилие или съмнение за такова над дете.

(3) Родителите са запознати с процедурата от настоящите правила и са информирани за правото на персонала да сигнализира органите по закрила на детето, а в случаи на съмнения или симптоми за упражнено насилие над дете.

(4) С децата се организират дейности, съобразно възрастта им и с насоченост към разбиране потребността от общуване без насилие, разпознаване на тормоза и насилието и знание за това към кого да се обърнат, ако поведението на възрастните ги притеснява или изпитват неудобство.

Чл. 5. Педагогическото общуване с децата е насочено към насърчаване на поведение, изключващо насилие между тях и с възрастни.

Чл. 6. В детската градина се организират дейности за развитие на педагогически компетентности у учителите и родителите за справяне с неприемливо поведение на децата и превенция на насилието между децата.

Права и задължения на работещите в ДГ „Осми март“

Чл. 7. Работещите в ДГ „Осми март“ се задължават да полагат адекватни грижи за всяко дете и да създават условия за неговото физическо, психическо и емоционално развитие.

Чл. 8. Работещите в ДГ „Осми март“ не използват средства и методи, които унижават личността на детето или уронват неговото достойнство.

Чл. 9. Не се допуска прилагането на физически методи за наказание над децата, с цел справяне с неприемливо поведение.

Чл. 10. При възникнали съмнения за упражнено насилие над дете се спазва следната последователност на действията:

(1) Член на персонала, който пръв е забелязал симптомите/белезите уведомява учителя/учителите на групата.

(2) Учителят/учителите на групата, вземат решение за продължителността на наблюдение над детето, за евентуални последващи симптоми/белези на насилие.

(3) Учителят/учителите на групата уведомяват директора на ДГ „Осми март“ и членовете на екипа за подкрепа за личностно развитие на детето.

(4) Срокът за наблюдение над детето се определя в зависимост от тежестта на симптомите/белезите.

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

(5) При повторно забелязване на симптоми/белези координационният екип предлага на директора решение за срока и спешността, с която ще бъдат информирани родителите.

(6) В случаите, когато родителите отказват среща с директора или обясненията, които дават за симптомите/белезите са уклончиви и неясни, директорът незабавно информира отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, по адреса на детето чрез лично посещение или на тел.-

(7) Разговорите с детето трябва да стават в обстановка и по начин, който да запазва достойнството му и да не води до задълбочаване на последиците от преживяното.

Чл. 11. В случай, че по тялото на дете се забележат видими белези, незабавно се изисква информация от родителя за произхода на белезите и начина, по който са получени.

Чл. 12. При установено системно, видимо нараняване на дете или в случай, че детето само сподели за упражнено над него насилие, учителите незабавно уведомяват директора на ДГ „Осми март“, който от своя страна незабавно информира отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, по адрес на детето.

Права и задължения на родителите

Чл. 13. Родителите са длъжни да полагат грижи за отглеждането на детето си, които да способстват неговото физическо, психическо и емоционално развитие.

Чл. 14. В общуването с детето си, родителите са задължени да зачитат неговото лично достойнството и право на мнение.

Чл. 15. При прилагането на възпитателни и дисциплиниращи мерки родителите нямат право да използват методи на физическо наказание, както и такива унижаващи личността на детето им.

Чл. 16. (1) Родителите имат право и са длъжни, когато забележат белези от физическо нараняване на детето си, които не са получени в тяхно присъствие, да поискат информация от учителите за начина и произхода на белезите.

(2) Родителят има право да потърси среща и информация от човека, за когото детето им е споделило, с цел изясняване на ситуацията, в случай на установяване на неприемливо поведение от страна на представител на институцията.

Мерки за справяне с неприемливо поведение между децата

Чл. 17. Неприемливо е всяко действие (физическо, словесно или жестомимично) от дете насочено към друго дете, което може да увреди здравето или развитието на детето към което е насочено, уронва неговото достойнство или унижава личността на детето.

Чл. 18. Мерките за справяне с грубо и агресивно поведение у дете, които се предприемат от страна на родителите и на координационния екип на ДГ „Осми март“, се съгласуват предварително между двете страни, еднопосочни и уважителни към детето и неговото семейство.

Чл. 19. При прилагането на мерките за справяне с неприемливо поведение, родителите и работещите в институцията нямат право да използват средства и методи, увреждащи здравето и развитието на детето, както и такива, които уронват неговото достойнство.

Чл. 20. (1) При необходимост и със съгласието на родителите, детето може да бъде насочено за консултиране със специалист (психолог/педагогически съветник) или с личност, която той уважава (наставничество).

(2) Когато поведението на определено дете застрашава здравето или развитието на останалите деца, незабавната консултация със специалист е наложителна.

(3) При отказ на родителите да съдействат, директорът подава сигнал в отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, по местоживеене на детето.

Ред за сигнализиране на органите по „Закрила на детето“

Чл. 21. Органи по закрила на детето са:

- Председателят на Държавната агенция за закрила на детето и администрацията, която го подпомага.

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

- Дирекция „Социално подпомагане“.
- Министърът на труда и социалната политика, министърът на вътрешните работи, министърът на образованието и науката, министърът на правосъдието, министърът на културата, министърът на здравеопазването и кметовете на общини.

Чл. 22. (1) Всеки, на когото е станало известно, че дете се нуждае от закрила е длъжен да сигнализира органите по закрила.

(2) Това се отнася и за лицата, на които е станало известно в процеса на изпълнение на служебните им задължения, дори ако е обвързано с професионална тайна.

Чл. 23. При наличие на риск за дете или белези/симптоми за упражнено насилие над дете, сигнал се подава до отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“ по местоживее на детето или на територията, на която е възникнал рискът/насилието.

Чл. 24. (1) Сигналът може да бъде подаден на място в съответната дирекция „Социално подпомагане (ОЗД), по телефона или чрез e-mail.

(2) Сигналът трябва да съдържа име на лицето, което подава сигнала за детето, телефон и адрес за връзка.

(3) Когато сигналът е анонимен той няма да бъде проверен, освен в случаите, когато се отнася за насилие над дете.

Превенция на насилието над деца извън институцията и семейството

Чл. 25. Родителите, учителите и всички, работещи в детската градина, са задължени никога и по никакъв повод да не оставят децата без контрол.

Чл. 26. Родителите, учителите и всички, работещи в детската градина, са задължени:

(1) Системно и целенасочено да обучават децата за предпазване от ситуации, излагащи ги на риск от насилие.

(2) Да използват подходящи за възрастта и разбирането на децата методи за обучение по отношение на собствената им сигурност и безопасност.

Чл. 27. С помощта на подходящи за възрастта на децата подходи, децата целенасочено, системно и последователно следва да бъдат обучавани по отношение на собствената им сигурност и в разбиране на следното:

- 1) Децата не са виновни и не носят отговорност за поведението на възрастните.
- 2) В случай, че поведението на възрастен ги притеснява или ги кара да изпитват неудобство да споделят с родител, учител или друг възрастен, на кого имат доверие.
- 3) Не бива да се доверяват и тръгват с непознати, преди да са съобщили за това на родителите си.
- 4) Не бива да се доверяват и да тръгват с хора, които познават (близки, съседи и др.) ако родителите предварително не са информирали детето и учителите, че ще го вземе някой друг от институцията.
- 5) Не бива да се качват в коли на непознати.
- 6) Ако са останали в къщи сами не бива да пускат в жилището непознати или познати, дори те да твърдят, че ги изпраща някой от родителите.
- 7) Не бива да приемат лакомства и подаръци от непознати по никакъв повод.

Чл. 28. В ежедневно си общуване с децата, родителите подпомагат процеса на подготовка на децата за предпазване от рискови ситуации, като ежедневно им напомнят основни правила на поведение.

Чл. 29. Механизмът за действие на персонала при инциденти с деца включва следните стъпки:

(1) Обучение на персонала за развитие на знания и умения как да реагират в случай на инциденти с дете по време на престоят му в институцията и извън него.

(2) При възникнали инциденти с дете се предприемат незабавно следните действия, в описаната последователност:

2.1. при излизане на дете този, който пръв е забелязал отсъствието на детето незабавно информира учителя на групата и директорът на институцията;

2.2. незабавно се организира претърсване на сградата, района на детската градина и

Детска градина „Осми март“

Основна сграда: 5600 Троян, ул. „Симеон Велики“ № 46, База: 5660 с. Врабево,
0670/ 62201, info-1101613@edu.mon.bg

околното пространство;

2.3. провежда се разговор с децата и членовете на персонала, които последни са видели детето, за да се установи причината и вероятната посока, в която би тръгнало детето;

2.4. подава се сигнал на телефон 112 за предприемане на действия по издирването на детето;

2.5. информират се родителите на детето.

(3) При влизане на външно лице в сградата или двора на детската градина без разрешението на охраната/длъжностното лице, осъществяващо пропускателен режим:

3.1. член на персонала, който е забелязал лицето се информира за целта на посещението;

3.2. в случай на неясно или неприемливо обяснение, лицето бива помолено да напусне района на детската градина;

3.3. ако лицето откаже да напусне района, персоналет предприема действия за ограничаване достъпа на лицето до помещенията и пространствата, в които в момента са децата;

3.4. при проява на агресивно поведение от страна на външното лице, незабавно се подава сигнал в РУ на МВР, тел. - ;

3.5. предприемат се действия за осигуряване сигурността на децата до намесата на органите на МВР;

3.6. при изгубване на дете, при посещение на културни, спортни и др. прояви, както и по време на екскурзии и детски лагери се предприемат същите действия, както при излизане на дете.

